

## VESILAHTI, VESILAHDENTIEN ETELÄINEN OSAYLEISKAAVAN MUUTOS

PALAUTEKOOSTE, VASTINEET 9.12.2022

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA, NÄHTÄVILLÄ 30.6–30.7.2022

Lausuntoja ja mielipiteitä on voitu lyhentää.

### Lausunnot:

1.	Valokuitunen	20.6.2022
2.	TUKES	22.6.2022
3.	Lempäälän kunta	28.6.2022
4.	Pirkanmaan ELY-keskus	28.6.2022
5.	Pirkanmaan maakuntamuseo	16.8.2022
6.	Pirkanmaan maakuntaliitto	22.8.2022
7.	Tekninen lautakunta	18.8.2022
8.	Rakennus- ja ympäristölautakunta	23.8.2022
9.	Sivistyslautakunta	30.8.2022

### Mielipiteet:

1.	ST-1	4.7.2022
2.	Doranova	27.7.2022

## 1 LAUSUNNOT

1. Valokuitunen	20.6.2022
LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)
<p>Valokuitunen Oy on ollut kehittämässä kirkonkylän taajaman tietoliikenneinfra yhteistyössä Vesilahden kunnan kanssa. Rakentaminen toteutettiin v. 2022 ja 2021 aikana. Hankkeen seurauksena Valokuitusen tietoliikenneinfra sijoittuu Vesilahden tien pohjoispuolelle Puotipolulle asti lähelle uuden kirkonkylän kaavoitusalueen pohjoisreunaa. Koskenkylän kaava-alueen osalta tilanne on haasteellisempi, koska valokuituverkko tulisi tuoda melko kaukaa kirkonkylän alueelta Koskenkylään asti.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Itse kaava-alueeseen liittyen Valokuitunen Oy:llä ei ole erityistä lausuttavaa. Toteamme, että ennen varsinaisiin toteutuksiin ryhtymistä tulisi yhdessä käydä läpi yksityiskohtaisemmat alue-suunnitelmat aikatauluineen. Tällä voitaisiin varmistaa mahdollinen järkevä valokuituinfran rakentaminen jo muuta kunnallisinfrana suunniteltaessa/rakennettaessa. Toteutus kannattaisi tehdä ennakkorakentamisena/mikrokanavatekniikalla. Mikrokanavat sijoitetaan n. 70 cm:n syvyyteen maan alle ja valokuidulle tulisi olla oma sijoitussuunnitelmansa alueen kokonaiskuvaa tehtäessä.</p>	<p>Merkitään tiedoksi tarkempaa suunnittelua varten.</p>

2. TUKES		22.6.2022
LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)	
Tukesilla ei ole lausuttavaa.	Merkitään tiedoksi.	

3. Lempäälän kunta		27.6.2022
LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)	
Lempäälän kunnalla ei ole suunnitteilla tai vireillä kaavoja Vesilahdentien eteläisen osayleiskaava-alueen tuntumassa. Yksityisellä maanomistajalla on vireillä ranta-asemakaavan muutos läheisillä ranta-alueilla. Ranta-asemakaavan tavoitteena on suunnitella uudelleen ja tutkia tarkoituksenmukaiset sijainnit ja rajaukset rakennuspaikoille huomioiden nykyiset tavoitteet rakennuspaikkojen koosta ja suuremmat tontikohtaiset rakennusoikeudet.	Merkitään tiedoksi.	
Lempäälän strategisen yleiskaavan mukaisesti Lempäälän puolen maankäytön tavoitteet kohdistuvat ekologisen yhteyden säilymiseen ja kehittämiseen sekä kulttuuriympäristön merkittävien arvojen säilymiseen.	Merkitään tiedoksi.	
Lempäälän rajan tuntumaan suunnitellun biokaasulaitoksen ja sen verkoston ja tieyhteyksien suunnittelussa Lempäälä tekee mielellään yhteistyötä Vesilahden kunnan kanssa, jotta saadaan aikaiseksi tarkoituksen mukainen ja taloudellisesti järkevä ratkaisu.	Merkitään tiedoksi.	

4. Pirkanmaan ELY-keskus		28.6.2022
LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)	
Kyseessä on yleiskaava, jolla osittain muutetaan voimassa olevia Vesilahden Kirkonkylän ja Koskenkylän ympäristön osayleiskaavoja. Molemmat em. yleiskaavat ovat ohjanneet hyvin kunnan yksityiskohtaisempaa maankäytön suunnittelua, eikä niitä ole ollut syytä pitää vanhentuneina. Yleiskaavat vastaavat myös voimassa olevan, melko tuoreen Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 sisältöä.	Kirkonkylän osayleiskaavan laadinta on alkanut lähes 20 vuotta sitten (2003) ja se on tullut voimaan maaliskuussa 2009. Näin ollen kaava on kaikilla mittareilla luettuna vähintään 13 vuotta vanha, mitä ei voi kunnan keskustan tuntumassa pitää täysin tuoreenakaan.	
Vesilahdentien eteläisen osayleiskaavan suunnittelualue sijoittuu Vesilahden Kirkonkylän eteläpuolelle, Vesilahdentien varteen tien eteläpuolelle. Alueen pinta-ala on noin 179 ha, josta noin 83 ha sijoittuu Kirkonkylän oyk:n ja 96 ha Koskenkylän oyk:n alueelle. Alue on maakuntakaavassa osoitettu suurimalta osin maaseutualueeksi.	Koskenkylän ja ympäristön osayleiskaavan osalta todettakoon, että kaavamuu- tos koskee reilua 3 %:a koko Koskenkylän ja ympäristön osayleiskaavasta, joten suurin osa Koskenkylän osayleiskaavasta on rajattu nyt laadittavan kaavan ulkopuolelle.	
Nyt käynnistettävän yleiskaavan tavoitteet on osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa tässä vaiheessa esitetty vasta yleispiirteisellä tasolla, ja ne liittyvät laajemmin erilaisiin toimintaympäristön muutoksiin.		
Konkreettisempina tavoitteina mainitaan asuin- ja yritystonttitarjonnan, palveluiden satavuuden sekä kunnan energiaomavaraisuuden parantaminen.		

**Yleiskaavoituksen tavoitteet ja odotettavissa oleva kehitys**

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole esitetty numeerisia tavoitteita ja arvioita esimerkiksi tavoitellusta tai odotettavissa olevasta väestönkasvusta. Kunnan maankäytön strategisen kehityskuvan kohdalla tosin esitetään tämän asiakirjan sisältämiä asukas- ja asuntolukuja, mutta niiden suhdetta yleiskaavan tavoitteisiin ei kerrota. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavan tarkoituksena on mm. esittää tavoitellun kehityksen periaatteet. Yleiskaavan laatimisen ja ajan tasalla pitämisen tarve pohjautuu odotettavissa olevaan yhdyskuntakehitykseen, jolloin mm. kaavan mitoituksen perusteena tulisi olla realistiset kasvuarviot (vrt. MRL 35 ja 36 §§), hyvänä vertailukohtana sanottakoon, että vanhan rakennuslain aikana puhuttiin mm. todennäköisestä kehityksestä ja luotettaviin arvioihin perustuvasta mitoituksesta. Toisaalta yleiskaavoitus liittyy kiinteästi kunnan strategiseen suunnitteluun, jolloin on myös selvää, että yleiskaavoituksella on merkitystä myös kunnan yhdyskuntakehityksen tavoitteellisessa ohjaamisessa.

Merkitään tiedoksi.

**Kaavatyön yhteydessä laaditaan selvityksiä, jotka sisällöltään vaikuttavat osaltaan mitoitukseen. Mitoitusta tarkennetaan valmisteluvaiheessa ja tarvittaessa edelleen ehdotusvaiheeseen.**

Sijainniltaan alue on luonteva yhdyskuntarakenteen kasvusuunta, mikäli yhteydet Vesilahdentien eri puolten välillä muodostetaan turvallisiksi ja toimiviksi (kts. lausunnon kappale Liikenne). Alueen muodostuminen osaksi Vesilahden Kirkonkylän taajamaa vahvistaa Kirkonkylän asemaa kunnan tärkeimpänä keskuksena. On kuitenkin syytä esittää yksityiskohtaisemmat perustelut kaavan tarpeelle ja mitoitukselle sekä sille, miksi yhdyskuntarakennetta on tarpeen laajentaa uusille alueille, vai olisiko samoja tavoitteita mahdollista saavuttaa myös olemassa olevaa rakennetta tehokkaammin hyödyntämällä.

**Huomioidaan kaavaselostuksessa.**

**Yleiskaavan suhde maakuntakaavaan**

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole esitetty sellaisia konkreettisia tavoitteita tai suunnitelmia, joiden perusteella voitaisiin suoraan ottaa kantaa siihen, huomioidaanko voimassa oleva maakuntakaava riittävästi yleiskaavan ohjeena. Esityistä tavoitteista voidaan kuitenkin päätellä, että tarkoituksena on sisällyttää yleiskaavaan olennaisessa määrin sellaista maankäyttöä, joka poikkeaa maakuntakaavan sisällöstä. Joiltakin osin, esimerkiksi tietyt energiaomavaraisuuteen liittyvät hankkeet, voidaan ajatella olevan kyse sellaisista maankäytöllisistä asioista, joita maakuntakaavassa ei ole paikallisessa tai edes seudullisessa mittakaavassa lainkaan käsitelty. Sen sijaan asumisen ja yritystoiminnan alueiden merkittävä laajentaminen Vesilahdentien eteläpuolisilla alueilla poikkeaa selkeästi maakuntakaavan sisällöstä. Tältä osin tulee tarkastella, miltä osin esitettävät aluevaraukset voidaan tulkita normaaliksi yleispiirteisemmän kaavan tarkentumiseksi tai voidaanko niitä pitää nk. hyväksyttävänä poikkeamisina yleispiirteisemmästä kaavasta. Maakuntakaavaan nähden erilaisten ratkaisujen perusteet on esitettävä tarkoin ja siten myös syytä ottaa huomioon asiakokonaisuutta arvioitaessa.

**Huomioidaan suunnittelussa ja kaavaselostuksessa.**

**4. Pirkanmaan ELY-keskus**

28.6.2022

Vesilahden kunnan tulee varautua pidemmän aikavälin suunnittelussa erilaisiin tulevaisuuden vaihtoehtoihin, mutta samalla huomioida se, että niitä kaikkia ei voida nyt käsillä olevan yleiskaavatyön yhteydessä toteuttaa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että voimassa oleva maakuntakaava tulee ottaa huomioon keskeisenä lähtökohdana ja ohjaavana yleispiirteisenä kaavana, eikä siitä liiaksi poikkeavia yleiskaavaratkaisuja voida tällä hetkellä laatia. Sopivana ratkaisuna voisikin olla varautuminen yleiskaavan laatimiseen osa-alueittain niin että ensinnä laaditaisiin ne osat, jotka hyväksyttävällä tavalla noudattavat voimassa olevaa maakuntakaavaa.

Merkitään tiedoksi ja perustellaan kaava-suunnittelussa.

ELY-keskus muistuttaa, että kunnan strateginen kehityskuva ja kaavoitusohjelma eivät ole sellaisia MRL:n mukaisia suunnittelujärjestelmän osia, joilla olisi oikeus- ja ohjausvaikutuksia yleiskaavan suunnittelussa. Ne eivät myöskään voi sivuuttaa voimassa olevaa maakuntakaavaa yleiskaavoituksen lähtökohdana. Tärkeää kuitenkin on, että kunnassa tehdään pitkäjänteistä maankäytön suunnittelua ja toteutuksen ohjelmointia.

Merkitään tiedoksi.

**Yleiskaavan liittyminen kuntarajan ylittäviin maankäyttökysymyksiin**

Vesilahdentien eteläisen osayleiskaavan maankäyttö kytkeytyy hyvin tiiviisti naapurikunta Lempäälän puoleiseen maankäyttöön. Vaikka välittömästi kaavan suunnittelualueen vieressä sijaitseva Lempäälän Hietaniemen alue ei oman kuntansa aluerakenteessa olekaan kovin keskeinen (vrt. esim. Lempäälän strateginen yleiskaava), on se sitä Vesilahden kunnan kehittämissuunnitelmien kannalta mitä suurimmassa määrin. ELY-keskus pitää välttämättömänä, että Lempäälän kunta pidetään yleiskaavan suunnitteluprosessissa mukana keskeisenä osallisenä ja kaavan keskeisistä kysymyksistä järjestetään työneuvotteluja yhdessä Vesilahden ja Lempäälän kuntien sekä asianosaisten viranomaisten kesken.

Merkitään tiedoksi.

**Lempäälän kunta on nimetty kaavan viranomaisosalliseksi ja työneuvottelu järjestetty 29.11.2022.**

ELY-keskus pitää ylipäätään erittäin tärkeänä, että Lempäälän kunta sitoutetaan osaltaan mukaan Vesilahden ja Lempäälän kuntarajan ympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen, koska alue on tärkeä Vesilahden maankäytön kannalta, ja näin ollen yhteistyö kuntarajan tuntumassa on olennaista kaupunkiseudun kuntarajat ylittävän kehittämisen näkökulmasta.

Merkitään tiedoksi. Ks. edellinen kohta.

**Liikenne**

Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että (OAS s. 6) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteissa oleva kohta 3.2 "Tehokas liikennejärjestelmä" on huomioitava myös tässä osayleiskaavassa, mm. tavoitteet olemassa olevan liikenneverkon hyödyntämisestä sekä eri liikennemuotoja yhdistävien matka- ja kuljetusketjujen toimivuuden tehostamisesta ovat tärkeitä uuden maankäytön kehittämisessä.

**Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tarkistettu, pvm. 9.12.2022.**

#### 4. Pirkanmaan ELY-keskus

28.6.2022

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa etenkin kohdissa 5.2 Valmisteluvaihe ja 5.3 Ehdotusvaihe on virheellisesti sanottu, että laadittavana olisi asemakaava eikä osayleiskaava.

Liikenteeseen ja maanteihin liittyvien selvitystarpeiden osalta Pirkanmaan ELY-keskus viittaa 2.6.2022 pidettyyn osayleiskaavan viranomaisneuvotteluun, jossa ELY-keskus esitti tarpeen liikenneselvityksen laatimiseen etenkin maantiellä 301 olevan Rautialantien ja Valkkistentien porrastetun liittymän toimivuuden osalta. Myös varautumistarve jalankulun ja pyöräilyn alikulkutarpeeseen maantiellä 301 on esitetty neuvottelussa sekä tarve neuvottelulle (Vesilahden ja Lempäälän kunnat sekä Pirkanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue) Lempäälän puolella olevan nykyisen maantiehen 301 liittyvän maa- ja metsätaloutta palvelevan yksityistien, Kaarrekalliontien mahdollisesta muuttamisesta maankäyttöä palvelevaksi katuyhteydeksi. Maankäytön kehittämisessä ml. liittymäjärjestelyissä maantiellä 301 on huomioitava tien merkittävyys pidempimatkaisen seudullisen liikenteen väylänä, mikä aiheuttaa rajoituksia tien muutoksille mm. uusien liittymien toteuttamismahdollisuuteen. Maankäytön kehittämisen lähtökohtana tulisikin olla kulkuyhteyksien järjestäminen maantiellä 301 jo olevien maankäyttöliittymien kautta.

**Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tarkistettu, pvm. 9.12.2022.**

Selvitystarpeet ovat tiedossa ja kirjattu.

**Kaavatyön yhteydessä laaditaan liikenneselvitys, jonka tuloksia hyödynnetään suunnittelussa. Selvitys valmistuu ehdotusvaiheeseen.**

#### Luonto

Vesilahdentien eteläisen osayleiskaavan alueelta on laadittu luontoselvityksiä mm. Koskenkylän ympäristön osayleiskaavan yhteydessä vuosina 2009 ja 2010. Koskenkylän osayleiskaavan luontoselvitysten alue ei kata kuitenkaan kokonaisuudessaan uuden osayleiskaavan suunnittelualuetta. Tuoreemmista alueen luontoselvityksistä ei ole mainintaa. Vuosina 2009–2010 laadittuja selvityksiä ei yleisesti voida enää pitää riittävän ajantasaisina, eivätkä ne kata koko suunnittelualuetta. Alueelta tulee selvittää vesilain, metsälain ja luonnonsuojelulain mukaiset luontokohteet, keskittyen etenkin metsäisille osioille ja alueille, joissa maankäyttö muuttuu. Luontoselvitysten selvitysalueisiin tulee sisällyttää mm. potentiaaliset luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien elinympäristöt ja alueet, joilla saattaa olla uhanalaisia tai muutoin huomionarvoisia luontotyyppisiä. Yleispiirteinen koko kunnan arvokkaiden luontokohteiden selvitys ei korvaa tarkempien luontoselvitysten tarvetta.

**Etenkin muuttuvan maankäytön osalta laaditaan luontoselvitys maastokaudella 2023 ja sen sisältö huomioidaan valmisteluvaiheen suunnittelun jatkosuunnittelussa.**

Kaavan suunnittelualueen itäisiltä metsäalueilta on useita havaintoja liito-oravasta. Osalta alueesta on tehty liito-oravakartoitus vuonna 2013. Liito-oravaselvitys tulee päivittää. Kaavaa varten tulee selvittää oikeaan vuodenaikaan ja riittävillä menetelmillä tiedot liito-oravan mahdollisesta esiintymisestä alueella. Selvityksestä tulee ilmetä mahdolliset liito-oravan elinympäristöt ja lisääntymis- ja levähdyspaikkojen sijainnit sekä kulkuyhteydet.

**Liito-oravaselvitys laaditaan suotuisalla maastokaudella keväällä 2023 ja sen sisältö huomioidaan valmisteluvaiheen suunnittelun jatkosuunnittelussa.**

Alueella on tehty merkittäviä päätehakuita.

Kaava-alueella kulkee useita puustoisia ekologisia yhteyksiä sekä monimuotoisuudelle tärkeä metsäalue, jotka on kartoitettu vuonna 2019 laaditussa Tampereen kaupunkiseudun viherrakennus-selvityksessä. Kaavan jatkotyöstössä tulee ekologisten

Merkitään tiedoksi ja huomioidaan kaavasunnittelussa.

#### 4. Pirkanmaan ELY-keskus

28.6.2022

yhteyksien huomioimiseen ja kehittämiseen kiinnittää erityistä huomiota.

#### Kulttuuriympäristö

Kaavan suunnittelualue sijoittuu kokonaisuudessaan valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (Vesilahden kulttuuri- maisema). Nykyinen maisema-alueen rajausta perustuu inventointiin, jonka tulos (VAMA 2021) otettiin valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021 maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi. VAMA 2021 korvasi aiemman päätöksen vuodelta 1995. Inventoinnin mukaan Vesilahden kulttuurimaisema edustaa Keski-Hämeen historiallista maanviljelysmaisemaa, jonka arvoa nostavat kauan jatkuneesta asutuksesta kertovat runsaat muinaisjäännökset sekä pitkät ja ehyet näkymät peltojen yli vesistöalueille. Asutus noudattaa perinteistä asutusrakennetta varsin hyvin. Alueen maisemallisia arvokohteita ovat Laukon kartano, Vesilahden kirkonkylä sekä useat keskiajalta periytyvät kylät.

Merkitään tiedoksi.

ELY-keskus toteaa, että alueen yleiskaavoituksessa tulee huomioida valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen ominaispiirteet ja huolehtia siitä, että maisema-alueen arvot turvataan. Vesilahdentien eteläisen oyk:n osalta on huomioitava mm. suunnitellun maankäytön kytkytyminen suurmaisemaan. Koska suunnittelualueen korkeussuhteet ovat vaihtelevat (n. 85–130 m), voi erityisesti korkeampiin maastonkohtiin sijoitettava rakentaminen ja muu maankäyttö vaikuttaa laajoihinkin näkymiin.

**Kaavatyön yhteydessä on laadittu rakennettua kulttuuriympäristöä ja arkeologista kulttuuriperintöä koskevat selvitykset.**

Merkitään tiedoksi.

Kulttuuriympäristön osalta tulee yleiskaavaa laadittaessa olla käytettävissä ajantasainen inventointitieto alueen kiinteistä muinaisjäännöksistä ja rakennetun ympäristön mahdollisista arvokohteista.

#### Vesihuolto

(Säädösperusta: vesihuoltolaki 119/2001 ja muutokset 1.9.2014)

Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 suunnittelualueelle kohdistuu vesihuollon osalta merkintä Yhdysvesijohto (v) (Lempäälä–Vesilahti), joka on huomioitu osallistumis- ja arviointisuunnitelman tekstissä. Tämän vesihuollon runkoyhteyden käyttö ja ylläpito edellyttää, että alueidenkäytössä varataan riittävä maastokäytävä yhteyden varmistamiseksi.

Huomioidaan jatkosuunnittelussa vesihuollon runkoyhteys ja sen vaatima tilatarve.

Vesihuoltolain (7§) mukaan kunnan alueella vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittämisen vesihuoltolaitosten vesijohtoon ja jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi. Lähtökohdana on, että kaikki asemakaava-alueet täyttävät nämä kriteerit. Vesilahdentien eteläisen osayleiskaavan OAS:ssa esitettyllä suunnittelualueella sijaitsee vesihuoltolaitoksen toiminta-alueita.

Merkitään tiedoksi.

Suunnittelussa huomioidaan, että vesihuoltolaitoksen toiminta-alue velvoittaa sekä vesihuoltolaitosta että toiminta-alueella sijaitsevia kiinteistöjä.

**4. Pirkanmaan ELY-keskus**

28.6.2022

ELY-keskus muistuttaa, että yleiskaavassa esitettyjen uusien alueiden vesihuoltopalvelut tulee ottaa huomioon toiminta-alueiden kattavuudessa. Samaan aikaan (30.5.–12.8.2022) OAS:n kanssa nähtävillä olevassa Vesilahden kunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-aluepäätösesityksessä ei ole tunnistettu Vesilahdentien eteläisen osayleiskaavan aluetta toiminta-alueen laajenemisalueena tai muutenkaan, vaikka vesihuollon toiminta-alueiden laajentuminen on todennäköistä. Toiminta-alueen laajenemisalueet tulee hyväksymispäätöksessä esittää noin kymmenen vuoden ajalle, jotta sekä vesihuoltolaitos että kiinteistöt voivat suunnitella vesihuoltoa pitkäjänteisesti ja oikea-aikaisesti. Toiminta-alueen hyväksymispäätöksen yhteydessä on vesihuoltolain 8 §:n 3 momentin mukaan myös asetettava tavoitteellinen aikataulu toiminta-alueen eri osien saattamiselle verkostojen piiriin ja siten kytkeä vesihuollon rakentuminen alueen tulevaan yhdyskuntakehitykseen. Kaavahankkeen keskeisenä tavoitteena on mainittu väestönkasvuun varautuminen, vaikka tietoa numeerisista väestömääristä ei ole esitetty. Vesihuoltopalvelujen järjestäminen asukasmäärän lisääntyessä edellyttäisi alueen vesihuollon yleissuunnittelua varhaisessa vaiheessa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kaavahankkeen keskeisenä tavoitteena on mainittu mm. teknisten verkostojen kehittäminen. ELY-keskus toteaa, että kaavan taustaselvityksiin ei ole kuulunut vesihuollon esi- tai yleissuunnitelmaa, joka kuitenkin parantaisi mahdollisuuksia saavuttaa myös kaavataloudellisesti kokonaisedullisin toteutus. Vesihuollon vaatimukset pitkällä aikavälillä, kuten runkojohtojen mitoitus, toimintavarmuus ja mm. jäteveden viemäröinnissä pumppaustarpeen minimointi alueen maaston muotoja hyödyntämällä vaikuttavat osaltaan vesihuollon energiantarpeeseen ja kustannuksiin. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavoituksen ja maankäytön keinoin olisi pyrittävä vaikuttamaan osayleiskaavan alueella siihen, että vesihuollon rakentumiselle olemassa olevista verkostoista eteenpäin muodostuisi hallitusti etenevä vaiheistus, jossa verkostojen laajeneminen olisi mahdollista toteuttaa kustannustehokkaasti ja vesihuoltolaitos kykenisi huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti (vesihuoltolaki 8 §).

Merkitään tiedoksi.

**Huomioidaan kaavaselostuksessa.**

Vesilahdentien eteläisen osayleiskaavan suunnittelualue rajautuu itärajaltaan Lempäälän kunnan rajaan. ELY-keskus suosittelee, että alueidenkäytössä ja sen myötä vesihuollon suunnittelussa ja järjestämisessä kunnat tekevät yhteistyötä, jolloin tarpeita ja toteutuksen kannalta kokonaisedullisia ratkaisuja tunnistetaan kuntarajan molemmin puolin. Yhteistyöllä voidaan pyrkiä hallitsemaan ja minimoimaan mm. vesihuollon toimintavarmuuteen liittyviä riskejä.

Merkitään tiedoksi.

**Lopuksi**

ELY-keskus pitää Vesilahden yhdyskuntarakenteen kehittämistä ja pitkän tähtäimen suunnittelua lähtökohtaisesti hyvänä. Kasvua suunnitellaan pitkällä tähtäimellä oikealle alueelle, ja kaavoituksen tavoitteet ovat järkeviä, vaikka niitä ei vielä

Merkitään tiedoksi.

#### 4. Pirkanmaan ELY-keskus

28.6.2022

OAS:ssa olekaan kovin tarkasti esitetty. Toisaalta on syytä esittää yksityiskohtaisemmat perustelut kaavan tarpeelle ja mitoitukselle sekä sille, miksi yhdyskuntarakennetta on tarpeen laajentaa uusille alueille, vai olisiko samoja tavoitteita mahdollista saavuttaa myös olemassa olevaa rakennetta tehokkaammin hyödyntämällä.

Kaavaa varten laadittavia selvityksiä tulee täydentää ja uusia selvityksiä laatia ainakin edellä tässä lausunnossa mainituilta osin. Yleiskaavassa on erityisen tärkeää tutkia myös viher- ja virkistysalue rakennetta, erityisesti uusien rakennettavien alueiden luontoarvojen kannalta keskeisten alueiden sijaintia ja ekologisia yhteyksiä. Virkistykseen kannalta tärkeää on säilyttää ja kehittää Kirkonkylän keskeisen viheralueen, Lammasniemen–Anttilanvuoren kokonaisuuden jatkuminen suunnittelualueelle. Kaavoituksen yhteydessä on myös syytä arvioida vaikutuksia ilmastonmuutoksen hillintään ja sen vaikutusten hallitsemiseen. Tältä osin huomio kohdistuu mm. olemassa olevien hiilinielujen säilymiseen.

**Kaavatyön yhteydessä on laadittu ja laaditaan tarpeelliset erillisselvitykset.**

**Huomioidaan kaavaselostuksessa.**

Kaava kuuluu ELY-keskuksen valvontatehtävään (MRL 18 §). ELY-keskus antaa yksityiskohtaisempia kommentteja ja lausuntoja kaavan edetessä valmistelu- ja ehdotusvaiheisiin. Tarvittaessa voidaan järjestää työneuvotteluja ja uusi viranomaisneuvottelu. Erityisesti kuntarajan ylittävistä kysymyksistä on tarpeen pitää työneuvottelu jo kaavan valmistelun alkuvaiheessa.

Merkitään tiedoksi.

#### 5. Pirkanmaan maakuntamuseo

16.8.2022

LAUSUNTO

VASTINE JA TOIMENPITEET (liihavoitu)

##### Rakennettu ympäristö ja maisema

Suurin osa suunnittelualueesta on metsätalousaluetta. Alueelle sijoittuu myös peltoa, suppeita pientaloalueita ja maatilarakentamista. Kaava-alue ei ulotu laajimmille peltoaukeille saakka. Rakennetuilta osiltaan suunnittelualueella on voimassa Kirkonkylän osayleiskaavan muutos ja laajennus (2007/2009), jossa Kilpalantien varren pientaloalueen osalle ja Vesilahdentie 651:n korttelialueelle on osoitettu merkintä AP/s. Kesolan tilakeskus on suojeltu merkinnällä AM/s. Heti Vesilahdentien pohjoispuolelle, kaavan lähivaikutusalueelle sijoittuu kirkonkylän rakennuskantaa. Suurimmaksi osaksi suunnittelualueella on voimassa Koskenkylän ympäristön osayleiskaava (2016). Kaava-alueen tälle osalle ei sijoitu suojelumerkintöjä, mutta kaava rajautuu maisemallisesti erityisen merkittäviksi arvotettuihin laajoihin viljelysaukeisiin sekä niihin liittyviin tärkeisiin maisematilaa rajaaviin metsänrajoihin. Osin kaava-alueelle sijoittuva Valkistentie on merkitty osayleiskaavaan kulttuurihistoriallisesti merkittävänä tielinjana. Kaavan lähivaikutusalueella sijaitsee lisäksi Yli-Uotilan tilakeskus, jolle on osoitettu suojelumerkintä AM/s.

Merkitään tiedoksi.



**5. Pirkanmaan maakuntamuseo****16.8.2022**

Kaava-alueelta on laadittu edellä mainittuja kaavoja varten osayleiskaavatasoiset rakennusinventoinnit (Heiskanen, Jari 2004: Vesilahti, Kirkonkylän ja sen ympäristön rakennusinventointi ja maisemahistorian selvitys ja Pirkanmaan maakuntamuseo/Anna Lyyra-Seppänen 2011: Vesilahti - Koskenkylä, Koskenkylän osayleiskaava-alueen rakennusinventointi). Lisäksi Koskenkylän osayleiskaava-alueelta on laadittu maisemaselvitys (Airix Ympäristö 2013). Nämä on mainittu OAS:ssa kaavan taustaselvityksinä, samoin kuin Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden inventointi, VAMA 2021 (SYKE ja Ympäristöministeriö 2021).

Merkitään tiedoksi.

Selvitykset ovat riittäviä niiltä osin kuin tieto on ajantasaista. Niiden laatimisesta on kuitenkin kulunut jo n. 10-20 vuotta. Selvitystiedon ajantasaisuutta tulee arvioida hankkeen kuluessa ja kaavan valmisteluaineistosta on syytä käydä ilmi, mikäli jollakin alueella on tapahtunut oleellista muutosta selvitysten valmistumisen jälkeen. Heiskanen 2004 rakennusinventoinnissa huomioitu rakennuskanta on pääasiassa ennen toista maailmansotaa rakennettua. Inventoinnissa on huomioitu esim. 1950-luvulta peräisin olevaa rakennuskantaa ainoastaan Vesilahdentien ja Valkkistentien risteyksen rakennusryhmän kohdalla. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että nyt käsillä olevan kaava-hankkeen yhteydessä tulee kartoittaa ja tarpeen mukaan inventoida suunnittelualueella ja sen lähivaikutusalueella sijaitsevat mahdolliset modernit/toisen maailmansodan jälkeiset rakennuskohteet ja -alueet.

**Kaavatyön yhteydessä on laadittu rakennettua kulttuuriympäristöä koskeva selvitys.**

Kaavan tavoitteista päätellen on oletettavaa, että suunnittelu-alueelle on tulossa merkittävää maankäytön muutosta. Maiseman valtakunnalliset arvot on huomioitu OAS:n tavoitteita kuvaavassa kappaleessa 3, kohdassa 3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Myös maakuntakaavan kulttuuriympäristön ja maiseman arvojen säilymiseen ja alueiden omaleimaisuuden vahvistamiseen tähtäävät määräykset VAMA-alueella ja taajamatoimintojen alueisiin liittyen on huomioitu.

Merkitään tiedoksi.

Vaikutusten arviointi tulee olemaan maiseman osalta erityisen tärkeää, mikä onkin kirjattu OAS:aan. Suunnittelualueella on vain vähän rakennettua ympäristöä, eikä yhtään yleiskaavoissa maisemallisesti arvokkaaksi (MA) merkittyä peltoaukeaa, mutta kaavan vaikutusalueella näitä herkkiä kohteita ja alueita on. Mm. Vesilahdentien päätteenä oleva avoin laaja peltoalue on keskeinen osa Kirkonkylän identiteettiä. Peltomaisema rajautuu Kirkonkylän puolella Hovinmäkeen, Koulutien ympäristöön ja Pappilanmäkeen sekä kaakossa hieman rikkonaisemmin Kesolan alueeseen ja Muhonmäkeen. Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että kaavaselostukseen tulee kirjata selkeästi kaava-alueen ja sen vaikutusalueiden ominaispiirteet sekä muutoksensietokyky ja -herkkyys. Kaavaratkaisut tulee tehdä maiseman ominaispiirteet huomioiden. Vaikutustenarvioinnissa tulee huomioida mahdolliset vaikutukset suurmaisemaan.

**Huomioidaan kaavaselostuksessa.**

**Arkeologinen kulttuuriperintö**

Kaavan suunnittelualueelta tunnetaan ennestään yksi kiinteä muinaisjäännös, Hailianmäen (muinaisjäännösrekisteritunnus 1000042260) historiallisen ajan rajamerkki. Suunnittelualueella sijaitsee myös muu kulttuuriperintökohde Hailianmäki B (1000044481), joka on historialliselle ajalle ajoittuva maa-kuopanne, sekä osa historiallista Vesilahti - Akaa -tielinjaa. Kohteet on varustettu suojelumerkinnöin voimassa olevassa Koskenkylän ympäristön osayleiskaavassa (2016).

Merkitään tiedoksi.

**Otetaan huomioon suunnittelussa.**

Kaavan suunnittelualue tai osia siitä, on kuulunut useiden arkeologisten inventointien tutkimusalueeseen. Kyseiset selvitykset on mainittu osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Viimeisimpien inventointien (2014) jälkeen on suunnittelualueen läheltä, sen itäpuolelta, tehty uusia muinaisesine löytöjä, mikä on muuttanut myös käsitystä suunnittelualueen arkeologisesta potentiaalista. Tämän vuoksi on pidettävä mahdollisena, että kaava-alueelta löytyisi vielä tuntemattomia esihistoriallisia tai historiallisen ajan muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Niiden huomioonottaminen kaavassa edellyttää arkeologisen tarkkuusinventoinnin suorittamista MRL 9 §:n mukaisesti. Inventoinnissa tulee käyttää apuna metallinetsintä. Inventointi on tarpeellinen ainakin Hailianmäen alueella kuten myös metsäalueelle, joka ei ole kuulunut Vesilahden Koskenkylän ympäristön osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventoinnin ja sen täydennyksen (2014) piiriin. Nämä alueet tulee inventoida vähintään niiltä osin kuin niille on suunniteltu muuttuvaa maankäyttöä.

**Kaavatyön yhteydessä on laadittu arkeologinen tarkistus- ja täydennysinventointi.**

Kaavaluonnos pyydetään toimittamaan Pirkanmaan maakuntamuseoon lausuntoa varten.

Merkitään tiedoksi.

Arkeologisia tutkimuksia voidaan tehdä vain lumettomissa olosuhteissa, sulan maan aikana. Tutkimuksissa tulee noudattaa Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita (2020) ja muita Museoviraston ohjeita. Arkeologisen tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportti digitaalisena arviointia varten maakuntamuseolle (pirkanmaan.maakuntamuseo@tampere.fi). Arvioinnissa varmistetaan, että tutkimus vastaa sille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Raportti toimitetaan arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa <https://asiat.museovirasto.fi/>. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäännösrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa [www.kyppi.fi](http://www.kyppi.fi). Verkossa julkaistava tutkimusraportti ei saa sisältää yksityishenkilöiden henkilötietoja, esim. maanomistajien nimiä tai osoitteita. Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset digitaalisena paikkatietomuodossa. Lisätietoja tutkimusten tilaamisesta ja suorittamisesta saa maakuntamuseolta.

Merkitään tiedoksi.

6. Pirkanmaan maakuntaliitto	22.8.2022
LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)
<p>Vesilahdentien eteläisen osayleiskaavan laadinnan keskeisiksi tavoitteiksi on mainittu mm. Vesilahden kunnan väestönkasvuun varautuminen ja yhdyskuntarakenteen jäsentäminen, johon liittyy kuntakeskustan eteläpuolisen alueen kehittäminen, niin kulkuyhteyksien, teknisten verkostojen kuin viheryhteyksien osalta. Kaavan laadinnalla pyritään edistämään Vesilahden elinkeinoelämää, asuinympäristöjen laadukkuutta sekä kunnan energiaomavaraisuutta. Pirkanmaan liitto katsookin, että osayleiskaavan tavoitteet ovat lähtökohdiltaan linjassa Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 suunnittelutavoitteiden kanssa. Liitto pitää kuitenkin tärkeänä, että Vesilahden osayleiskaavatyössä kiinnitetään erityistä huomiota kunnan realistiseen väestökehitysskenaarioon ja asukaslukutavoitteisiin, eri alueiden toteuttamisen vaiheistukseen sekä uuden alueen vaikutuksiin Vesilahden muihin asumisen painopisteisiin. Kuten viranomaisneuvottelussa tuotiin esiin, yleiskaavan laadinnassa on tarpeen tarkastella myös muuttuvan yhdyskuntarakenteen ilmastovaikutuksia sekä vähenevän peltopinta-alan suhdetta ruokaturvaan ja -tuotantoon.</p>	<p><b>Huomioidaan kaavaselostuksessa.</b></p>
<p>Pirkanmaan liitto näkee myös tärkeänä, että yleiskaavaa laadittaessa otetaan huomioon maakuntakaavamääräykset ja huolehditaan määräysten sisällön välittymisestä alueen asemakaava- ja toteutussuunnitteluun.</p>	<p><b>Huomioidaan kaavaselostuksessa.</b></p>
<p>Pirkanmaan liitto puoltaa Vesilahdentien eteläisen osayleiskaavan jatkovalmisteluja edellä esitetyin ohjeistuksin.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
7. Tekninen lautakunta	18.8.2022
LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)
<p>Tekninen lautakunta pitää tärkeänä, että osayleiskaava alueella tarkastellaan riittävän aikaisin vesihuollon riittävyys sekä liikenteen tuomat tarpeet Vesilahden kunnan näkökulmasta. Kasvava asukasmäärä ja kasvava liikenne Vesilahden kirkonkylän alueella saattaa aiheuttaa kaavallisia ja rakenteellisia muutostarpeita keskustan alueella mm. pysäköintiin ja koulun sekä päiväkodin saattoliikenteeseen. Vesilahden keskustassa on tällä hetkellä riittävästi pysäköintipaikkoja kaupan, kirjaston ja ravintolatoiminnan tarpeisiin. Palveluiden käytön kasvaessa, on pysäköintipaikkojen riittävyys keskustassa hyvä huomioida riittävän aikaisin.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p><b>Kaavatyön yhteydessä laaditaan liikenneselvitys, jonka tuloksia hyödynnetään suunnittelussa.</b></p> <p>Vesihuollon yleissuunnitelma tukee suunnittelua.</p>
8. Rakennus- ja ympäristölautakunta	23.8.2022
LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

8. Rakennus- ja ympäristölautakunta	23.8.2022
Suunnittelussa on kiinnitettävä erityisesti huomiota Vesilahdentien liikennejärjestelyihin kuntakeskuksen palveluiden saavuttamiseksi turvallisesti ja läpiajo- sekä työmaaliikenteen sujuvaan toimintaan.	<b>Kaavatyön yhteydessä laaditaan liikenneselvitys, jonka tuloksia hyödynnetään suunnittelussa.</b>
Asuinalueiden meluntorjunta on huomioitava ja alueen energia- ja jätehuolto on suunniteltava keskitetysti ja energiatehokkaasti.	Merkitään tiedoksi.
Alueen vesijohtoja ja viemäriinjoi suunniteltaessa on myös hu- leavesien käsittely suunniteltava	Merkitään tiedoksi.
Arvokkaat maisema-alueet ja luontokohteet esitetään suunnitelmissa ja suositaan avoimelle peltoaukealle korkeintaan 2. krs rakennuksia	Merkitään tiedoksi.

9. Sivistyslautakunta	30.8.2022
LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET (liihavoitu)
Vesilahden kunnan sivistyspalveluilla on ollut mahdollisuus osallistua kunnan sisäiseen valmistelutyöhön Kirkonkylän ja Koskenkylän ympäristön osayleiskaavojen päivittämiseksi. Tämä on mahdollistanut varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaa-ajan palveluiden järjestämisen ja kehittämisen näkökulman esilläpidon valmistelussa. Prosessin edetessä tulee huomiota edelleen kiinnittää sivistyspalveluiden saavutettavuuteen, riittävyteen, yhdenvertaisuuteen ja laadun kehittämiseen, jotta Vesilahti olisi entistä parempi asuinpaikka vanhoille ja uusille kuntalaisille.	Merkitään tiedoksi.

## 2 MIELIPITEET

1. ST-1	4.7.2022
MIELIPIIDE	VASTINE JA TOIMENPITEET (liihavoitu)
St1 Oy omistaa maapohjan osoitteessa Valkkistentie 1 Vesilahti. Osoitteessa sijaitseva polttonesteiden jakeluasema on kiinteistöllä 922-413-5-9.	Merkitään tiedoksi.
Haluamme olla aktiivisesti mukana kehittämässä kasvavaa ja kehittyvää Vesilahden kuntaa. St1 Oy haluaa jatkossakin tarjota alueella asuville ja alueella kulkeville autoilijoille suomalaista polttonesteiden jakelupalvelua. Pyrimme aktiivisesti olemaan eturintamassa myös uusiutuvien energiamuotojen jakelutoiminnassa.	
Pyydämme huomioimaan osayleiskaavatyössä seuraavia asioita: Vesilahdentien ja Valkkistentien kasvavat liikennemäärät ja sujuva kulkuyhteys St1-asemalle, myös isolla yhdistelmällä.	<b>Kaavatyön yhteydessä laaditaan liikenneselvitys, jonka tuloksia hyödynnetään suunnittelussa.</b>
Näkemäalueiden turvaaminen Vesilahdentieltä jakeluasemalle	Merkitään tiedoksi.
Polttonesteiden jakelun huomioiminen kaavamerkinnoissä	Merkitään tiedoksi.

<b>1. ST-1</b>	<b>4.7.2022</b>
----------------	-----------------

Riittävän iso alue kylmäaseman toimintaa varten (säiliöt, ison säiliöautoyhdistelmän kulkeminen alueella, varautuminen myös teoreettiseen miehitettyyn asemaan tai muuhun toimintaan alueen kasvaessa)

Kevyen liikenteen ja kylmäaseman risteävän liikenteen huomiointi

**Kaavatyön yhteydessä laaditaan liikenneselvitys, jonka tuloksia hyödynnetään suunnittelussa.**

Yleisesti pyydämme huomioimaan, että pienikin negatiivinen muutos aseman toimintaan voi pahimmillaan aiheuttaa aseman liiketalouden merkittävän heikkenemisen. St1 Oy:lla on tulevaisuudessakin halu toimia alueella.

Merkitään tiedoksi.

<b>2. Doranova</b>	<b>27.7.2022</b>
--------------------	------------------

MIELIPIIDE

VASTINE JA TOIMENPITEET (liihavoitu)

Osayleiskaavan yhtenä tavoitteena mainitaan elinkeinoelämän kasvun vahvistaminen. Yhtenä kaava-alueen osallisena yrityksenä pyydämme huomioimaan alueen suunnittelussa myös olemassa olevien yritysten kunnallistekniset tarpeet. Kiinteistöillemme tulee tällä hetkellä vain kunnallinen vesijohtoverkosto, muttei jätevesiverkostoa. Tämä on vaikeuttanut ja vaikeuttaa merkittävästi laajennussuunnitelmia. Esitämme siis, että osayleiskaava-alueelle sijoitetaan aluevaraus kunnallistekniikalle Valkkistentien varteen ja jätevesiputkisto tulisi jatkossa kulkemaan kiinteistömme viereltä.

Merkitään tiedoksi.

Suunnittelussa huomioidaan kaavan mitatakaava ja yleispiirteinen taso, joiden perusteella tehdään aluevarauksia, merkintöjä ja määräyksiä yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja toteuttamista varten.